

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport

Verwijzingsportaal bankgegevens bij opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA

Definitief

Colofon

Titel	Onderzoeksrapport Verwijzingsportaal bankgegevens bij opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA
Uitgebracht aan	DG-Ondermijning van het ministerie van Justitie en Veiligheid
Datum	9 juli 2024
Kenmerk	2024-0000376340

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

Aanleiding opdracht—4

Managementsamenvatting—5

Context—7

Leeswijzer—8

1 Bevindingen KMAR—9

- 1.1 De getoetste bevragingen voor het VB zijn niet voor alle bevragingen in lijn met de afspraken in het gebruikersprotocol—9
- 1.2 Er is aandacht nodig voor het plannen, inrichten en uitvoeren van de interne controle op bevragingen VB en autorisaties VB—12

2 Bevindingen OD-NLA—14

- 2.1 De getoetste bevragingen voor het VB zijn in lijn met de afspraken in het gebruikersprotocol—14
- 2.2 Er is aandacht nodig voor het plannen, inrichten en uitvoeren van de interne controle op bevragingen VB en autorisaties VB—15

3 Verantwoording onderzoek—17

- 3.1 Werkzaamheden en afbakening—17
- 3.2 Gehanteerde Standaard—18
- 3.3 Verspreiding rapport—18

4 Ondertekening—20

Bijlage 1 Managementreactie KMAR—21

Bijlage 2 Managementreactie OD-NLA—22

Aanleiding opdracht

De Wet verwijzingsportaal bankgegevens is op 10 september 2020 in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wet zijn banken en andere betaaldienstverleners die rekeningen aanbieden met een Nederlands IBAN identificatienummer en banken die kluizen verhuren in Nederland, verplicht om aan te sluiten op het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB). Het Besluit verwijzingsportaal bankgegevens bevat o.a. regels over de gegevens die via het VB worden ontsloten, de technische eisen waaraan het systeem en de aansluiting daarop moeten voldoen, de partijen die bevoegd zijn om het VB te gebruiken en de verplichting audits uit te voeren.

In artikel 5 lid 4 van het Besluit verwijzingsportaal bankgegevens staat aangegeven dat jaarlijks een audit dient plaats te vinden.

Om invulling te geven aan deze bepaling heeft het Directoraat-Generaal Ondernijning (DGO) van het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) aan de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd onderzoek te doen naar de bevragingen van het VB door de opsporingsdiensten "Koninklijke Marechaussee (KMAR)" en "Nederlandse Arbeidsinspectie (OD-NLA)".

Doel onderzoek en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is het in beeld brengen van:

1. De kwaliteit van een aantal te toetsen bevragingen van het VB door de KMAR en de OD-NLA;
2. De door de KMAR en de OD-NLA uitgevoerde interne controle op het gebruik van het VB (autorisaties) en de werking van het VB (bevragingen) in 2023.

Met dit rapport willen wij een antwoord geven op de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke bevindingen heeft de ADR over de bevragingen van het VB bij de KMAR en de OD-NLA?
2. Welke interne controles op bevragingen VB en autorisaties VB zijn in 2023 door de KMAR en de OD-NLA uitgevoerd en wat zijn de uitkomsten van deze controles?

Managementsamenvatting

In het Besluit verwijzingsportaal bankgegevens is bepaald dat jaarlijks een audit moet worden uitgevoerd naar de werking van het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB) en de kwaliteit van vorderingen en verstrekkingen.

Het directoraat-generaal Ondernijning van het ministerie van Justitie en Veiligheid, de opdrachtgever van het VB, heeft de Auditdienst Rijk (ADR) gevraagd een onderzoek bij de opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA te doen om daarmee invulling te geven aan de bepaling van het besluit.

Dit onderzoeksrapport bevat de uitkomsten van het onderzoek bij de opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA en geeft antwoord op een tweetal onderzoeksvragen.

Onderzoeksvraag 1: Welke bevindingen heeft de ADR over de bevragingen van het VB bij de KMAR en de OD-NLA?

Bevragingen VB bij de KMAR niet voor alle bevragingen in lijn met het gebruikersprotocol, getoetste bevragingen VB bij de OD-NLA wel.

Het doel van het gebruikersprotocol is het vastleggen van afspraken over het gebruik van het VB om zodoende, met inachtneming van de vigerende wettelijke bepalingen, bij te dragen aan rechtmatige bevragingen via het VB.

De KMAR is in een aantal gevallen niet in staat geweest om (tijdig) de voor ons onderzoek benodigde informatie aan te leveren, zoals aanstellingsbrieven van bevoegde VB-bevragers, geldige certificaten van hOvJ, metagegevens op het antwoordbericht van de verstrekkers en dat er 2 dossiers onder embargo vielen.

Voor de KMAR geldt dat de getoetste 15 bevragingen voor het VB niet voor alle bevragingen in lijn zijn met de afspraken in het gebruikersprotocol (zie 1.1).

- Voor geen van de 15 bevragingen hebben wij inzicht verkregen of de bevrager VB een bevoegde opsporingsambtenaar is om een bevraging te mogen doen in het VB.
- We hebben de bevoegdheid van de hulp Officier van Justitie (hOvJ) voor 9 getoetste vorderingen niet kunnen vaststellen door het ontbreken van onder andere een (geldig) certificaat, handtekening op de vordering of omdat er sprake is van een embargo dossier. Voor alle bevragingen is een vordering aanwezig. De bevragingen zijn gedaan op basis van de wettelijke grondslagen volgens de vordering.
- De gegevens in het antwoordbericht van de betreffende bevragingen komen niet in alle gevallen overeen met de gegevens in de vordering.
- Voor 2 van de 15 bevragingen is gebleken dat er sprake is van een embargo dossier. Bij een embargo dossier is de naam van de (h)OvJ vervangen door een nummer, dat is gekoppeld aan de (h)OvJ of OvJ.

Voor de OD-NLA geldt dat de 15 getoetste bevragingen voor het VB in lijn zijn met de afspraken in het gebruikersprotocol (zie 2.1).

Onderzoeksvraag 2: Welke interne controles op bevragingen VB en autorisaties VB zijn in 2023 door de KMAR en de OD-NLA uitgevoerd en wat zijn de uitkomsten van deze controles?

Er is aandacht nodig voor het plannen, het inrichten en het uitvoeren van controles op bevragingen VB en autorisaties VB bij de KMAR en de OD-NLA

Interne controle op bevragingen VB niet uitgevoerd door de KMAR, wel door de OD-NLA

In het gebruikersprotocol wordt aan de opsporingsdiensten gevraagd om elk halfjaar steekproefsgewijs controles uit te voeren naar de uitgevoerde bevragingen VB.

In 2023 hebben er geen controles op bevragingen VB volgens het gebruikersprotocol door de KMAR plaatsgevonden (2x per jaar). Ten tijde van ons onderzoek heeft de KMAR aangetoond dat zij nog bezig is met het uitvoeren van een controle op bevragingen VB over het jaar 2023. Deze controle is nog niet volledig afgerond. De controle op bevragingen VB door KMAR wordt uitgevoerd aan de hand van het document dat DGO heeft opgesteld, waarin normen zijn benoemd die dienen te worden gecontroleerd. Volgens de KMAR is dit document met de KMAR gedeeld zonder dat daarbij een (extra) toelichting is gegeven vanuit DGO. Uit de voorlopige controle van de KMAR komt naar voren dat een aantal bevragingen VB niet in lijn is met het gebruikersprotocol VB. Uit de voorlopige controle (april 2024) door de KMAR zijn nog geen acties ondernomen. Volgens de KMAR voert de coördinator van de Infodesk zelf een 100% controle uit. De interne controle door Infodesk is niet ter inzage aangereikt (zie 1.2).

De OD-NLA heeft in 2023 een onafhankelijke interne controle op bevragingen VB over het derde en het vierde kwartaal van 2023 uitgevoerd. Uit de controleverslagen blijkt dat voor de getoetste bevragingen de bevoegdheid van de bevragers om bevragingen in het VB te mogen doen en de bevoegdheid van de hulpofficier van Justitie om de vordering te mogen ondertekenen geen bijzonderheden waren geconstateerd. Uit de verslagleggingen is niet goed af te leiden of er ook onderzocht is of de bevraagde gegevens in het VB overeenstemmen met de gegevens in de vordering en dat er voldaan wordt aan de wettelijke eisen (zie 2.2).

Zowel de KMAR als de OD-NLA is het proces interne controle op bevragingen VB nog niet beschreven en ingericht.

Interne controle op autorisaties VB niet uitgevoerd door de KMAR en OD-NLA

Volgens het gebruikersprotocol dient minimaal één keer per jaar de autorisaties voor het VB getoetst te worden volgens het daarover bepaalde in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.

De KMAR heeft in 2023 geen controle op autorisaties VB volgens het gebruikersprotocol uitgevoerd. Ten tijde van ons onderzoek heeft de KMAR een start gemaakt om de autorisaties VB te beoordelen. Deze beoordeling is nog niet volledig uitgevoerd. De KMAR heeft geen actueel beeld of het proces van het verstrekken, het wijzigen en het intrekken van autorisaties VB volledig functioneert.

De OD-NLA heeft aangegeven dat een inhoudelijke controle op VB-gebruikers die toegewezen zijn aan het profiel "Infodesk" of het profiel "TCI" voor 2023 niet volgens het gebruikersprotocol heeft plaatsgevonden. Hierdoor heeft de OD-NLA geen actueel beeld of het proces van het verstrekken, het wijzigen en het intrekken van autorisaties VB volledig functioneert.

Zowel bij de KMAR als bij de OD-NLA is het proces gericht op de interne controle op autorisaties VB nog niet beschreven en ingericht.

Context

Het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB)

In de wet en het besluit VB is bepaald welke functionarissen (geautoriseerde opsporingsambtenaren) van welke instanties gebruik mogen maken van het VB voor het opvragen van gegevens en op grond van welke wettelijke bevoegdheid.

Voordat de bevraging van een bank of een betaaldienstverlener via het VB mag plaatsvinden, moet de geautoriseerde opsporingsambtenaar beschikken over een vordering die is opgesteld door de (hulp) officier van justitie of teamleider. Bevragingen via het VB zonder een vordering is niet toegestaan omdat hiermee het rechtmatigheidsbeginsel in het geding komt.

De geautoriseerde opsporingsambtenaar start de bevraging via het VB met het invoeren van een aantal gegevens die dienen als onderbouwing van de rechtmatigheid van de bevraging via het VB. Het betreft o.a. de naam van de (hulp)officier van justitie of teamleider die de vordering doet, de wettelijke grondslag van de vordering en een verklaring dat de vordering op naam van de (hulp) officier van justitie of teamleider is opgemaakt en door deze is ondertekend.

Nadat deze gegevens zijn ingevuld, voert de geautoriseerde opsporingsambtenaar de overige gegevens in die nodig zijn voor de bevraging via het VB en verzendt de bevraging naar één of meerdere banken en/of betaaldienstverleners. Er kan met het VB bevestigd worden met verschillende (combinaties van) gegevens. Bijvoorbeeld: Achternaam en geboortenaam; Burgerservicenummer; KvK-nummer; Plaatsnaam, straatnaam, huisnummer en land.

De bank of betaaldienstverlener gaat na ontvangst van de bevraging over tot geautomatiseerde verstrekking van de gevraagde gegevens uit de klantenadministratie. Als de bank of betaaldienstverlener na vergelijking van de gegevens in de bevraging en de klantenadministratie geen gegevens aantreft, wordt deze informatie (no hit) in een geautomatiseerd bericht aan de opsporingsambtenaar verstrekt.

De via het VB ontvangen gegevens kunnen worden overgezet naar eigen onderzoeksdossier van de bevragende opsporingsambtenaar.

De ontvangen gegevens worden automatisch na vijf minuten uit het VB verwijderd. Metagegevens van uitgevoerde bevragingen die nodig zijn voor audit en logging van het gebruik van het VB, worden na vijf jaar verwijderd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de onderzoeksresultaten van de 15 getoetste bevragingen bij de KMAR en de uitvoering van interne controle op bevragingen VB en autorisaties VB over 2023 door de KMAR.

Voor de OD-NLA zijn de bevindingen op 15 getoetste bevragingen VB en de uitvoering van de interne controle op bevragingen VB en de autorisaties VB over 2023 beschreven in hoofdstuk 2.

Tenslotte volgt in hoofdstuk 3 een toelichting op het door ons uitgevoerde onderzoek.

In bijlage 1 is de reactie van DGO op het rapport opgenomen.

Voor wie is dit rapport?

Dit rapport is opgesteld voor de opdrachtgever voor het onderzoek, de plaatsvervangend directeur-generaal van DGO. Met dit rapport wordt DGO in staat gesteld om de Tweede Kamer te informeren over de resultaten van de uitgevoerde audit.

Met dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat geen assurance-werkzaamheden zijn uitgevoerd. Het rapport bevat daarom geen samenvattende conclusie of eindoordeel.

1 Bevindingen KMAR

1.1 De getoetste bevragingen voor het VB zijn niet voor alle bevragingen in lijn met de afspraken in het gebruikersprotocol

In dit onderzoek zijn 15 bevragingen getoetst die de KMAR via het VB heeft uitgevoerd. Deze bevragingen zijn geselecteerd uit 530 bevragingen die de KMAR in de onderzoeksperiode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 heeft uitgevoerd.

Voor dit onderzoek waren in eerste instantie 15 bevragingen geselecteerd. Tijdens het onderzoek was gebleken dat voor 4 bevragingen de KMAR geen (volledige) informatie kon aanreiken. Als reden heeft de KMAR het volgende meegegeven:

- Voor 1 bevraging was het onderzoekdossier afgesloten en niet meer benaderbaar. Het resultaat van de bevraging (antwoordbericht) was aanwezig, maar de vordering niet;
- Voor 1 bevraging was het verzoek om informatie aan te leveren binnen de KMAR uitgezet, maar hierop was geen reactie ontvangen;
- Voor 1 bevraging was de vordering aanwezig, maar het antwoordbericht (resultaat van de bevraging) heeft de KMAR niet kunnen voorleggen;
- Voor 1 bevraging was de informatie niet beschikbaar. Het betreffende bevragsnummer kon niet herleid worden naar een verzoek van de Infodesk. De resultaten van de bevraging konden niet herleid worden in Summ-IT.

Voor de 4 ontbrekende bevragingen zijn extra bevragingen geselecteerd, zodat uiteindelijk 15 bevragingen zijn getoetst.

Voor 2 van de 15 bevragingen is gebleken dat er sprake is van een embargodossier. Bij een embargodossier is de naam van de (h)OvJ vervangen door een nummer, dat is gekoppeld aan de (h)OvJ of OvJ. Bevindingen over deze dossiers worden expliciet beschreven bij de onderstaande opgesomde bevindingen.

Geen inzicht of de bevrager VB een bevoegde opsporingsambtenaar is om een bevraging te mogen doen in het VB

Voor de geselecteerde 15 bevragingen is geen informatie aangereikt, waaruit opgemaakt kan worden of de opsporingsambtenaar bevoegd is om de bevraging in het VB te mogen doen.

Bevoegdheid van hOvJ niet voor alle vorderingen kunnen vaststellen door het ontbreken van onder andere een (geldig) certificaat, handtekening op de vordering of omdat er sprake is van een embargodossier.

Volgens het gebruikersprotocol dient de Hulp OvJ op de dag van de vordering een geldig certificaat 'hulpofficier van justitie' te hebben (certificaat is 3 jaar geldig na afgiftedatum).

Voor alle 15 bevragingen is er een vordering aanwezig.

De getoetste 15 vorderingen zijn gedaan op basis van de wettelijke grondslagen die genoemd worden in het gebruikersprotocol:

- 126nd (opsporing) – 1 bevraging
- 126 nc (opsporing) – 14 bevragingen

Voor 13 bevragingen komt de naam van hOvJ overeen met de naam in de vordering.

Voor 2 bevragingen komt de naam van hOvJ niet overeen met de naam in de vordering. Dit betreft dossiers onder embargo.

Voor wat betreft de geldigheid van de certificaten van hOvJ is vastgesteld dat:

- Voor 9 hOvJ is er een geldig certificaat aanwezig is;
- Voor 4 hOvJ is er geen certificaat aangereikt, dit is inclusief 2 embargo dossiers;
- Voor 1 hOvJ is er wel een certificaat aanwezig, maar dit certificaat is niet geldig;
- Voor 1 bevraging betreft het een vordering vanuit OM. Deze vordering is elektronisch ondertekend door Officier van Justitie van OM.

Bij 9 getoetste vorderingen is de bevoegdheid van hOvJ niet kunnen vaststellen of de handtekening van hOvJ overeenkomt met de handtekening op de vordering:

- 2 vorderingen vallen onder embargo;
- Bij 3 vorderingen ontbreekt de ondertekening;
- Bij 2 vorderingen is de handtekening van hOvJ niet aangereikt, zodat deze vergeleken kan worden met de handtekening op de vordering. Rechtmatigheid of hOvJ bevoegd is, kan hierdoor niet worden aangetoond;
- Bij 1 vordering lijkt de handtekening op de vordering niet overeen te komen met de aangereikte handtekening van hOvJ;
- Bij 1 vordering ontbreekt een zichtbare handtekening, wel is er gebruik gemaakt van een stempel (naam en functie van hOvJ).

Voor 15 bevragingen wordt er geen gebruik gemaakt van een handtekeningen app. Binnen de KMAR wordt wel gebruik gemaakt van een digitale handtekening, maar niet binnen het Strafrecht, waaronder VB-bevragingen vallen.

De gegevens van de bevraging VB komen niet in alle gevallen overeen met de gegevens in de vordering

De bevroagde gegevens van de antwoordberichten uit VB vanuit de verstrekkers stemmen niet in alle gevallen overeen met de gegevens in de vorderingen. Dit betreft op de volgende attributen:

1. *De datum ondertekening van de vordering is kleiner dan of gelijk aan de datum bevraging VB*

Voor alle 15 bevragingen is de vordering opgesteld voorafgaand aan de VB-bevraging.

2. *De naam van de OvJ, hOvJ of teamleider die de vordering doet komt wel/niet overeen met de vordering*

Voor 13 bevragingen komt de naam van hOvJ overeen met de naam in de vordering.

Twee geselecteerde bevragingen betroffen bevragingen onder embargo. Hierbij is een nummer vastgelegd, in plaats van de naam van de hOvJ.

3. *Wettelijke grondslag komt wel/niet overeen met de vordering*

Voor 14 bevragingen komt de wettelijke grondslag overeen met de vordering.

Voor 1 bevraging is de wettelijke grondslag niet kunnen vaststellen of deze overeenkomt met de vordering, omdat de resultaten van de bevraging

(antwoordbericht) niet volledig ter inzage is aangereikt. In plaats van het volledige antwoordbericht zijn alleen screenshots aangereikt over de uitkomsten van de bevraging, maar geen screenshots met metadata (naam hOvJ, wettelijke grondslag, zoekcriteria etc.).

4. *De naam autoriteit (= degene die de bevraging laat uitvoeren of zelf doet) komt wel/niet overeen met de vordering*

Voor 12 bevragingen komt de naam van de autoriteit overeen.

Voor 3 bevragingen komt de naam van de autoriteit niet overeen, waarvan 2 bevragingen een embargo dossier betreft. Voor 1 bevraging kan de naam van de autoriteit niet opgemaakt worden, omdat alleen de resultaten van VB zijn aangereikt en niet de metagegevens VB waaronder de naam van hOvJ.

5. *Het vorderingsnummer komt wel/niet overeen met de vordering*

Voor 11 bevragingen komt het vorderingsnummer overeen.

Voor 4 bevragingen komt het vorderingsnummer niet overeen. In specifieke gevallen gaat het om:

- In de vordering is de naam van het onderzoek (veldnaam: onderzoeksnaam) weergegeven. In de bevraging is het vorderingsnummer weergegeven. Dit correspondeert niet met elkaar;
- Voor 1 bevraging kan het vorderingsnummer niet opgemaakt worden, omdat alleen de resultaten van VB zijn aangereikt en niet de metagegevens VB waaronder het vorderingsnummer. Een vergelijking tussen de bevraging met de vordering is hierdoor niet mogelijk;
- In het antwoordbericht (resultaten) is een nummer weergegeven, dit correspondeert niet met de gegevens in de vordering (Onderzoeksnaam en documentcode).

6. *De bevraagde financiële dienstverleners komen wel/niet overeen met de vordering*

Voor 4 bevragingen komen de financiële dienstverleners overeen.

Voor 1 bevraging kunnen de bevraagde financiële dienstverleners niet opgemaakt worden, omdat alleen de resultaten van VB zijn aangereikt en niet de metagegevens VB waaronder de bevraagde financiële dienstverleners. Een vergelijking tussen de bevraging met de vordering is hierdoor niet mogelijk.

Voor 10 bevragingen is dit niet van toepassing, aangezien wordt uitgegaan van alle banken. (zie 7).

7. *Als gekozen wordt voor alle aangesloten financiële dienstverleners, komt dat wel/niet overeen met de vordering*

Voor 10 bevragingen komt overeen dat er wordt gekozen voor alle financiële dienstverleners.

Volgens één vordering dient de bevraging gericht te zijn aan alle financiële dienstverleners. Uit desbetreffende bevraging (aantal 1) kan dit niet opgemaakt worden, omdat alleen de resultaten van VB zijn aangereikt en niet de metagegevens VB waaronder de indicatie dat de bevraging gericht is

geweest aan alle financiële dienstverleners. Een vergelijking tussen de bevraging met de vordering is hierdoor niet mogelijk.

Voor 4 bevragingen is dit niet van toepassing, aangezien wordt uitgegaan van specifieke financiële dienstverleners (zie 6).

8. *De zoekcriteria in de bevraging sluiten wel/niet aan bij de zoekcriteria in de vordering*

Voor 10 bevragingen zijn de zoekcriteria bevraging gelijk aan de vordering.

Voor 5 bevragingen zijn de zoekcriteria bevraging niet gelijk aan de vordering. In specifiek gevallen gaat het om:

- Voor 3 bevragingen blijkt dat in het antwoordbericht van het VB gezocht is op BSN-nummer. In de vordering is als zoekcriteria NAW-gegevens benoemd;
- Voor 1 bevraging kan de zoekcriteria niet opgemaakt worden, omdat alleen de resultaten van VB zijn aangereikt en niet de metagegevens VB waaronder de zoekcriteria. Een vergelijking tussen de bevraging met de vordering is hierdoor niet mogelijk;
- Voor 1 bevraging is volgens het antwoordbericht van het VB gezocht op huisnummer, postcode en land, periode begin- en einddatum. In de vordering zijn de volgende zoekcriteria meegegeven: Naam, geboortedatum, geboorteplaats en BSN-nummer. Huisnummer, postcode en land komt niet terug in de vordering. Op deze zoektermen is wel gezocht.

1.2 **Er is aandacht nodig voor het plannen, inrichten en uitvoeren van de interne controle op bevragingen VB en autorisaties VB**

Interne controle op bevragingen VB in 2023 niet uitgevoerd; in april 2024 gestart met controle op bevragingen VB, maar nog niet volledig uitgevoerd; controleproces nog niet beschreven en ingericht.

In het gebruikersprotocol wordt aan de opsporingsdiensten gevraagd om elk halfjaar steekproefsgewijs controles uit te voeren naar de uitgevoerde bevragingen. Onder andere om na te gaan dat:

- De bevragers bevoegd zijn om de bevragingen te mogen doen in het VB;
- De hulpofficier van Justitie bevoegd is om de vordering te mogen ondertekenen;
- De bevroegde gegevens van de antwoordberichten vanuit de verstrekkers overeenstemmen met de vorderingen;
- Voldoet de bevraging aan de wettelijke eisen.

In 2023 hebben er geen controles op bevragingen VB volgens het gebruikersprotocol plaatsgevonden (2x per jaar).

Ten tijde van ons onderzoek (23-4-2024) heeft de KMAR laten zien dat zij nog bezig is met het uitvoeren van een controle op bevragingen VB over het jaar 2023. Deze controle is nog niet afgerond. De controle op bevragingen VB door KMAR wordt uitgevoerd aan de hand van het document dat DGO heeft opgesteld, waarin normen zijn benoemd, die dienen te worden gecontroleerd. Volgens de KMAR is dit document met de KMAR gedeeld zonder dat daarbij (extra) toelichting is gegeven vanuit DGO.

De KMAR heeft voor de controle een deelwaarneming van 25 bevragingen genomen. Daarbij zijn er zowel product- als cliëntbevragingen geselecteerd. De deelwaarneming is verdeeld over de verschillende teams binnen de KMAR (o.a. FINEC, BIK, DTS, etc.). De Infodesk is niet meegenomen in de deelwaarneming.

Van de 25 geselecteerde bevragingen is er voor vier bevragingen geen informatie ontvangen. De informatie die later is aangeleverd van 6 bevragingen zijn nog niet bekeken en verwerkt. Ten tijde van ons onderzoek zijn 15 bevragingen bekeken (exclusief Infodesk) en daarbij zijn voorlopig de volgende bevindingen door de KMAR geconstateerd:

- De vorderingen zijn volgens de KMAR gedaan door een bevoegd functionaris (hOvJ), maar dit is niet door de KMAR vastgesteld aan de hand van een geldig certificaat "hulpofficier van justitie";
- De gecontroleerde vorderingen waren getekend. Bij een enkele vordering is het Wordbestand meegestuurd, waardoor het tekenen niet te controleren is;
- De namen van de bevragers/behandelend opsporingsambtenaar en hOvJ komen overeen met degene die in de vordering staan aangegeven. Er is niet expliciet vastgesteld of hOvJ ook daadwerkelijk bevoegd is. De opsporingsambtenaren zijn volgens de KMAR bevoegd. Voor de hOvJ's kon dit niet worden vastgesteld, omdat de certificaten ontbraken.

Volgens KMAR voert de coördinator van de Infodesk zelf een 100% controle uit. De interne controle door Infodesk is niet ter inzage aangereikt.

Het proces gericht op de interne controle op bevragingen VB bij de KMAR is nog niet beschreven en ingericht.

Interne controle op autorisaties VB niet uitgevoerd in 2023; controleproces nog niet beschreven en ingericht.

Volgens het gebruikersprotocol worden minimaal één keer per jaar de autorisaties voor het VB getoetst volgens het daarover bepaalde in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.

De vordering en de resultaten van de bevragingen worden opgenomen in het informatiesysteem Summ-IT. KMAR heeft een eigen informatiesysteem Summ-IT en doet hierover zelf het beheer. Er is geen koppeling tussen Summ-IT en het systeem VB. Bevroegde gegevens worden handmatig ingevoerd in het webportaal VB. Bij de teams INTEL, FINER en BIK mogen alle medewerkers bevragingen doen. Autorisaties VB zijn opgenomen in een gebruikersrol.

Er heeft geen controle plaatsgevonden in 2023 van verleende autorisaties VB.

Volgens KMAR is er een interne controle op autorisaties VB uitgevoerd op 13-02-2024. Dit betreft een momentopname. Voor het uitvoeren van deze controle is er een query gedraaid. In deze query zitten 76 actieve VB-gebruikers. Een vastlegging van de controle ontbreekt. Er is niet specifiek gekeken of deze gebruikers ook daadwerkelijk terecht de rechten voor het VB hebben gekregen. Hierdoor heeft de KMAR geen actueel beeld of het proces van verstrekken, wijzigen en intrekken van autorisaties VB helemaal functioneert.

Het proces gericht op de interne controle op autorisaties VB bij de KMAR is nog niet beschreven en ingericht.

2 Bevindingen OD-NLA

2.1 De getoetste bevragingen voor het VB zijn in lijn met de afspraken in het gebruikersprotocol

In dit onderzoek zijn 15 bevragingen getoetst die de OD-NLA via het VB heeft uitgevoerd. Deze bevragingen zijn geselecteerd uit 470 bevragingen die de OD-NLA in de onderzoeksperiode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 heeft uitgevoerd.

Voor dit onderzoek waren in eerste instantie 15 bevragingen geselecteerd. Tijdens het onderzoek was gebleken dat voor 1 bevraging de OD-NLA geen informatie kon aanreiken. Als reden heeft de OD-NLA aangegeven dat het betreffende VB-nummer niet bij de antwoorden in de bijlagen van het verzoek zat. In het opmerkingenveld van het VB is niet aangegeven of er sprake was van een storing van een bank waardoor een bevraging opnieuw is gedaan. De behandelende opsporingsambtenaar heeft zelf geen antwoorden van het VB op zijn persoonlijke schijf of in CitrixBasisDienst-omgeving staan.

Voor de ontbrekende bevraging is een extra bevraging geselecteerd, zodat uiteindelijk 15 bevragingen zijn getoetst.

Voor alle 15 bevragingen geldt dat de getoetste bevragingen voor het VB in lijn zijn met de afspraken in het gebruikersprotocol:

1. De bevragingen in het VB zijn uitgevoerd door een bevoegd opsporingsambtenaar. In plaats van de bevoegdheid van de opsporingsambtenaar die de bevragingen doet in het VB vast te stellen aan de hand van zijn aanstellingsbrief, is de bevoegdheid vastgesteld aan de hand van een Algemeen Opsporingsambtenaar Pas (AOA-pas). De uitgiftedatum van de AOA-pas is later dan de datum volgens de aanstellingsbrief. Als voldaan wordt aan de bekwaamheids- en betrouwbaarheidseisen kan de opsporingsbevoegdheid voor een opsporingsambtenaar van een Bijzonder Opsporingsdienst (BOD) worden aangevraagd en bij verlening daarvan is de bevoegdheid een feit. De AOA-pas is het legitimatiemiddel om aan te tonen dat je algemeen opsporingsambtenaar bent.
2. De vordering is ondertekend door een bevoegde hulpofficier van Justitie (hOvJ). De hOvJ heeft op de dag van de vordering een geldig certificaat "hulpofficier van Justitie". De handtekening van de bevoegde hOvJ komt overeen met de handtekening volgens het AOA-pas, waarmee de rechtmatigheid van de vordering is aangetoond.
3. De getoetste 15 vorderingen zijn gedaan op basis van de wettelijke grondslag 126 NC (opsporing) die genoemd is in het gebruikersprotocol. Voor de 15 bevragingen komt de wettelijke grondslag overeen met de vordering.
4. Dat de bevraagde gegevens van de antwoordberichten vanuit de verstrekkers overeen met de vorderingen. Dit betreft op de volgende attributen:
 - De vordering is opgesteld voorafgaand aan de VB-bevraging.
 - De naam van de hOvJ die de vordering doet komt overeen;

- Wettelijke grondslag komt overeen;
- De naam autoriteit (= degene die de bevraging laat uitvoeren of zelf doet) komt overeen;
- Het vorderingsnummer komt overeen;
- In het onderzoek zijn 9 bevragingen getoetst die gericht zijn aan de bevroegde financiële dienstverlener. De 9 bevragingen aan "de bevroegde financiële dienstverlener" zijn gebaseerd op een vordering waarin is aangegeven dat de vordering aan "de bevroegde financiële dienstverlener" wordt voldaan;
- In het onderzoek zijn 6 bevragingen getoetst die gericht zijn aan alle banken. De 6 bevragingen aan "alle banken" zijn gebaseerd op een vordering waarin is aangegeven dat de vordering aan "alle banken" wordt voldaan. Bij alle 6 bevragingen is de keuze "alle banken" gemotiveerd. De motivatie is opgenomen in de vordering;
- De zoekcriteria in de bevraging sluiten aan bij de zoekcriteria in de vordering.

2.2 **Er is aandacht nodig voor het plannen, inrichten en uitvoeren van de interne controle op bevragingen VB en autorisaties VB**

Interne controle op bevragingen VB uitgevoerd over 3^e en 4^e kwartaal 2023; controleproces nog niet beschreven en ingericht.

In het gebruikersprotocol wordt aan de opsporingsdiensten gevraagd om elk halfjaar steekproefsgewijs controles uit te voeren naar de uitgevoerde bevragingen. Onder ander om na te gaan dat:

- De bevragers bevoegd zijn om de bevragingen te mogen doen in het VB;
- De hulpofficier van Justitie bevoegd is om de vordering te mogen ondertekenen;
- De bevroegde gegevens van de antwoordberichten vanuit de verstrekkers overeenstemmen met de vorderingen;
- Voldoet de bevraging aan de wettelijke eisen.

De OD-NLA heeft in 2023 een onafhankelijke interne controle op bevragingen VB over het derde en het vierde kwartaal van 2023 uitgevoerd. Voor beide kwartalen waren de bevragingen van tien onderzoeksdossiers onderzocht. Van deze controle heeft verslaglegging plaatsgevonden. Uit de verslaglegging is op te maken dat er gekeken is naar de bevoegdheid van de bevragers om bevragingen in het VB te mogen doen en de bevoegdheid van de hulpofficier van Justitie. Er waren daarbij geen bijzonderheden gesignaleerd. Uit de verslaglegging is niet goed af te leiden of er ook onderzocht is dat de bevroegde gegevens in het VB overeenstemmen met de gegevens in de vordering en dat er voldaan wordt aan de wettelijke eisen.

Het proces gericht op de interne controle op bevragingen VB bij de OD-NLA is nog niet beschreven en ingericht.

Interne controle op autorisaties VB niet uitgevoerd in 2023; controleproces nog niet beschreven en ingericht.

Volgens het gebruikersprotocol dienen minimaal één keer per jaar de autorisaties voor het VB te worden getoetst volgens het daarover bepaalde in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.

De OD-NLA maakt gebruik van de Citrix Basis Dienst (CBD) van de politie. De toegangsverlening van de CBD is belegd bij de politie. De OD-NLA geeft aan dat er met de politie een SLA is afgesloten met afspraken over het toekennen, het wijzigen en het verwijderen van CBD-autorisaties voor de OD-NLA-medewerkers door de

Politie. Met de politie zijn afspraken gemaakt welke functieprofielen voor de OD-NLA met betrekking tot het VB van toepassing zijn (nl. profiel "infodesk" en "Team Criminele Inlichtingen (TCI)"). Voor het doen van bevraging logt een medewerker van de OD-NLA eerst in op CBD. In Summ-IT is een knop naar het verwijsportaal VB opgenomen. Via deze knop wordt onderwater toegang verleend tot het web portaal VB.

De OD-NLA krijgt vanaf augustus 2023 maandelijks een rapportage op gebruikersaccounts die in de Citrix Basis Dienst (CBD) zijn opgenomen, met daarbij de gekoppelde profielen en rollen. De OD-NLA heeft in januari en februari 2024 op de maandelijkse lijst een controle uitgevoerd en een opschoning laten uitvoeren op de dubbele accounts/ rollen/ profielen. Van deze controle ontbreekt een vastlegging.

De OD-NLA heeft aangegeven dat een inhoudelijke controle op VB-gebruikers die toegewezen zijn aan het profiel "Infodesk" of het profiel "TCI" voor 2023 niet heeft plaatsgevonden. Hierdoor heeft de OD-NLA geen actueel beeld of het proces van het verstrekken, het wijzigen en het intrekken van autorisaties VB volledig functioneert.

De OD-NLA gaat bekijken hoe deze controle ingevuld kan worden. Dit kan eventueel zijn door bij de politie een overzicht uit de AD-groepen van de profielen "Infodesk" en "TCI" op te vragen. Zodat op basis hiervan vastgesteld kan worden of de gebruikers in deze AD-groepen gerechtigd zijn om bevragingen te mogen doen in het VB.

Het proces gericht op de interne controle op autorisaties VB bij de OD-NLA is nog niet beschreven en ingericht.

3 Verantwoording onderzoek

3.1 Werkzaamheden en afbakening

De opdrachtbevestiging voor het onderzoek "Onderzoek Verwijzingsportaal bankgegevens bij opsporingsdiensten KMAR-OD-NLA" (d.d. 4 april 2024; kenmerk 2024-0000222496) is op 17 april 2024 (ontvangstdatum) goedgekeurd door de plaatsvervangend directeur-generaal van DGO, drs. M.C. van Tuyll.

Het doel van het onderzoek is het in beeld brengen van:

1. De kwaliteit van een aantal te toetsen bevragingen van het VB door de KMAR en de OD-NLA. Of te wel zijn de bevragingen VB in lijn met de afspraken in het gebruikersprotocol;
2. De door de KMAR en de OD-NLA uitgevoerde interne controle op het gebruik van het VB (autorisaties) en de werking van het VB (bevragingen) in 2023.

Dit rapport focust zich op de opsporingsdiensten de KMAR en de OD-NLA en geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke bevindingen heeft de ADR over de bevragingen van het VB bij de KMAR en de OD-NLA?
2. Welke interne controles op bevragingen VB en autorisaties VB zijn in 2023 door de KMAR en de OD-NLA uitgevoerd en wat zijn de uitkomsten van deze controles?

Bij het onderzoek is het toetsingskader "Bevragingen van Verwijzingsportaal Bankgegevens door de opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA (versie 27-3-2024)" gehanteerd. Dit kader is gebaseerd op het Gebruikersprotocol Verwijzingsportaal Bankgegevens Politie, FIOD, OM, ISZW-DO, NVWA-IOD, ILT-IOD, Rijksrecherche en KMAR" (conceptversie 1.9) d.d. 8-4-2022.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode maart 2024 tot en met juni 2024. Tijdens het onderzoek is regelmatig afgestemd met de contactpersonen bij DGO, de KMAR en OD-NLA.

Het onderzoek bestond uit de volgende onderdelen:

1. Het toetsen van 15 bevragingen die door de opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA zijn uitgevoerd. Het onderzoeken van dit aantal is afgesproken met de opdrachtgever.

Met behulp van een overzicht van alle bevragingen die door de KMAR en OD-NLA zijn uitgevoerd in de onderzoeksperiode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 zijn 15 vragen geselecteerd.

Bij de selectie is rekening gehouden met een verdeling van bevragingen over de periode van onderzoek, verschillende grondslagen, type bevragingen (client of product) en zowel bevragingen aan alle banken als bevragingen aan één of enkele banken.

Per bevraging is getoetst:

- Is de bevrager VB bevoegd om de bevragingen te mogen doen in het VB;
- Is de hulpofficier van Justitie bevoegd om de vordering te mogen ondertekenen;
- Stemmen de bevroegde gegevens van de antwoordberichten vanuit de verstrekkers overeen met de gegevens in de vorderingen;
- Voldoet de bevraging aan de wettelijke eisen.

De vragen en bevindingen zijn na het toetsen van de 15 bevragingen afgestemd met de KMAR en OD-NLA.

2. Het inzicht krijgen in de uitgevoerde interne controle door de KMAR en de OD-NLA op het gebruik van het VB (autorisaties) en de werking van het VB (bevragingen) in 2023.

Op 23 april 2024 heeft er een interview plaatsgevonden bij de KMAR. Tijdens het interview is inzicht verkregen over de uitvoering van interne controle door de KMAR op de autorisaties VB en bevragingen VB. Van dit interview is verslag gemaakt en voorgelegd aan de KMAR.

Op 2 mei 2024 heeft er een interview plaatsgevonden bij de OD-NLA. Tijdens het interview is inzicht verkregen over de uitvoering van interne controle door de OD-NLA op de autorisaties VB en bevragingen VB. Van dit interview is verslag gemaakt en voorgelegd aan de OD-NLA.

Het conceptrapport is op 30 mei 2024 opgeleverd aan DGO voor een reactie. DGO heeft op 14 juni 2024 gereageerd. DGO en ADR hebben op 18 juni 2024 de verwerking van opmerkingen van DGO over het rapport afgestemd.

Afbakening

Bij het onderzoek is de volgende afbakening gehanteerd:

- Er is door ADR geen uitspraak gedaan over alle bevragingen in de onderzochte periode.
- De ADR stelt vast of de interne controle op autorisaties VB en bevragingen VB in 2023 zijn uitgevoerd en wat de uitkomsten uit deze controle zijn. De ADR zal zelf geen controle uitvoeren.
- De kwaliteit van verstrekkingen door banken is in dit onderzoek niet onderzocht.

3.2 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing. Dit onderzoek verschaft geen zekerheid in de vorm van een oordeel of conclusie, omdat het een onderzoekso opdracht betreft en geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht. Als hier wel sprake van was geweest, dan zouden we wellicht andere zaken hebben geconstateerd en gerapporteerd.

De opdracht is uitgevoerd volgens de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Daarbij hoort ook een stelsel van kwaliteitsborging. Een onderdeel daarvan is dat er een onafhankelijke kwaliteitstoetsing heeft plaatsgevonden op deze onderzoekso opdracht.

3.3 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, de plaatsvervangend directeur-generaal van DGO, is eigenaar van dit rapport. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Hoewel het rapport de context van het

onderzoek zo goed mogelijk probeert te beschrijven, is het mogelijk dat iemand die de context niet (volledig) kent, de uitkomsten anders interpreteert dan bedoeld.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de ADR uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

4 Ondertekening

Den Haag, 9 juli 2024

Projectleider Auditdienst Rijk
Auditdienst Rijk

Bijlage 1 Managementreactie KMAR

Koninklijke Marechaussee

Audit Dienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Ministerie van Defensie
KMAR STAF CKMAR
KMAR STC/Directie Operaties

Locatie
Den Haag - Plein-
Kalvermarkt.
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres
Postbus 90200
3509 BE UTRECHT
MPC 58A

Contactpersoon

Sr. stafadviseur
www.marechaussee.nl

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Datum 26 juni 2024
Betreft Audit verwijzingsportaal bankgegevens

Geachte heer,

Met interesse heb ik kennisgenomen van de inhoud van het onderzoek naar de bevestigingen van het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB) door de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Nederlandse Arbeidsinspectie. In deze brief reageer ik op de bevindingen en uitkomsten die de KMar betreffen.

Voor de KMar geldt dat de getoetste bevestigingen voor het VB niet allen in lijn zijn met de afspraken in het gebruikersprotocol, de interne controle niet goed is ingericht en de processen niet beschreven zijn. Ik kan me voor het grootste gedeelte herkennen in de bevindingen van het rapport. Eén en ander is te weerleggen en met de bevindingen zie ik een aantal actiepunten die zo snel mogelijk zijn en/of worden opgepakt.

Zo wordt er aangegeven dat niet aantoonbaar is dat iedere bevrager een bevoegde opsporingsambtenaar is. Iedere KMar-medewerker, betrokken bij opsporingsonderzoeken, is een bevoegde opsporingsambtenaar. Door de diverse embargo-dossiers in de selectie van de ADR konden de gegevens van de betreffende HOvJ en vorderend ambtenaar niet binnen de gestelde termijn worden overhandigd. Daarnaast konden diverse HR-gerelateerde bewijsstukken niet tijdig of volledig beschikbaar worden gesteld, omdat deze bewijsstukken per bevrager opgevraagd moesten worden. Hierdoor kon de KMar niet volledig aan het VB-gebruikersprotocol voldoen.

De KMar is na het delen van het onderzoeksrapport direct een verbetertraject gestart om de geconstateerde gebreken zo spoedig mogelijk op te lossen. Daar waar de KMar afhankelijk is van de interne bedrijfsvoering van Defensie wordt bekeken waar de KMar zelf invloed heeft en hoe dit anders te organiseren. Dit is het geval bij de HR-stukken. Met DGO zijn afspraken gemaakt over de periodieke monitoring van het gebruik van het VB, zoals in het VB-gebruikersprotocol bepaald. Uw aanbevelingen zullen in deze periodieke monitoring worden betrokken.

Tot slot wil ik de ADR bedanken voor het uitvoeren van dit onderzoek en de inzichten die dit geeft.

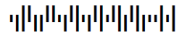
Directeur Operaties Koninklijke Marechaussee

Bijlage 2 Managementreactie OD-NLA

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Accountantsdienst Rijk
Korte Voorhout 7
2511CW 2511 CW

**Nederlandse
Arbeidsinspectie**

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Teamleider Meldingen en
Infodesk

Datum 24 juni 2024
Betreft Managementreactie OD-NLA op 'Onderzoeksrapport
Verwijzingsportaal bankgegevens bij opsporingsdiensten
KMAR en OD-NLA van 30 mei

I

Geachte heer,

De Auditdienst Rijk (ADR) heeft in opdracht van DG Ondernijning (DGO) van het Ministerie van Justitie en overeenkomstig de opdrachtbevestiging "Onderzoek Verwijzingsportaal bankgegevens bij opsporingsdiensten KMAR en NLA", kenmerk 2024-0000222496, een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het Verwijzingsportaal Bankgegevens (VB) door de opsporingsdiensten Koninklijke Marechaussee (KMAR) en de Opsporingsdienst van de Nederlandse Arbeidsinspectie (OD-NLA). De werkzaamheden zijn onderdeel van de auditverplichting zoals deze in het besluit VB is verwoord en in overeenstemming met de meer-jaren auditplanning voor het VB.

De OD-NLA heeft kennisgenomen van het rapport "Onderzoeksrapport Verwijzingsportaal bankgegevens bij opsporingsdiensten KMAR en OD-NLA" dat op 30 mei 2024 voor beoordeling is aangeboden. De OD-NLA heeft geen opmerkingen over het deel van de rapportage dat op de bevragingen door de OD-NLA betrekking heeft. Met DGO zijn afspraken gemaakt over de periodieke monitoring van het gebruik van het VB, zoals in het VB-gebruiksprotocol bepaald. Uw aanbevelingen zullen in deze periodieke monitoring worden meegenomen.

Hoogachtend,

Teamleider Meldingen & Infodesk
(afdeling Opsporingsinformatie)

Teamleider Meldingen en Infodesk

Pagina 1 van 1

Auditdienst Rijk

Postbus 20201

2500 EE Den Haag

(070) 342 77 00